Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ҲАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1998 йил 6 март жума

Сотувда эркин нархда № 48 (1829)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

В.И.НОРОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Владимир Имомович Норов Ўзбекистон Республикасининг Германия Федератив Республикасидаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 5 март

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

В.И.НОРОВГА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ДИПЛОМАТИК МАРТАБАСИНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Владимир Имомович Норовга Ўзбекистон Республикасининг Фавқулодда ва Мухтор Элчиси дипломатик мартабаси берилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 5 март

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг

ҚАРОРИ

ДАВЛАТ КОРХОНАЛАРИ НЕГИЗИДА ТАШКИЛ ЭТИЛГАН АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИДА АКЦИЯЛАРНИ ЖОЙЛАШТИРИШНИНГ БЕЛГИЛАНГАН ТАРТИБИГА РИОЯ ҚИЛИНИШИНИ ТЕКШИРИШ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Хусусийлаштирилган корхоналарнинг акциялари пакетлари амалда жойлаштирилишини ва уларнинг Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш ва республиканинг фонд бозорида хорижий инвесторлар иштирокини кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" 1997 йил 31 мартдаги ПФ-1740-сон Фармони қоидаларига мувофиқлигини текшириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 8 сентябрдаги 375-Ф-сон фармойиши билан ташкил этилган Республика комиссиясининг иш якунларини кўриб чиқиб Вазирлар Маҳкамаси **ҚАРОР ҚИЛАДИ:**

1. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасига, "Ўзавтотранс", "Ўздонмаҳсулот", "Ўзбалиқ" корпорацияларига,"Ўзбекенгилсаноат", «Ўздавпахтасаноатсотиш", "Ўзгўштсутсаноат", «Ўзэлтехсаноат", "Ўзмашсаноат", "Ёғмойтамакисаноат", «Ўзулгуржибиржасавдо", "Озиқовқатсаноат", «Ўзбектрансқурилиш"уюшмаларига, "Ўзагрокимётаъминот" бирлашмаси, "Ўзбекмебель"давлат-акциядорлик бирлашмасига, "Дори-дармон" республика бирлашмасига ва меҳнат жамоасига тегишли акциялар улуши 26 фоиздан ортиқ бўлган кўпгина акциядорлик жамиятларига эга бўлган бошқа хўжалик бирлашмаларига акциялаштириладиган корхоналар муассислари ўртасида тақсимланадиган акциялар пакетлари бўйича улушларни мувофиқлаштириш бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 31 мартдаги ПФ-1740-сон Фармони қоидалари бажарилишини таъминлаш юзасидан улар томонидан зарур чора-тадбирлар кўрилмаганлиги кўрсатиб ўтилсин.

Давлат мулкини хусусийлаштиришнинг аҳволини текшириш бўйича Республика комиссияси томонидан тайёрланган маълумотнома Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитасига, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига, бошқа манфаатдор идораларга аниқ чора-тадбирлар кўриш учун юборилсин.

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, уюшмалар, корпорациялар, концернлар, компаниялар ва акциялаштириладиган корхоналар раҳбарлари, агар улар акциялаштириладиган корхоналар акциялари пакетларини Фармон талабларига мувофиқлаштириш бўйича ишларни 1998 йил 1 майгача тугалламасалар, уларга нисбатан қаттиқ маъмурий жавобгарлик чоралари қўлланилиши ҳақида огоҳлантирилсинлар.

2. Акциялаштириладиган корхоналарнинг ўз айланма маблағлари ҳисобига меҳнат жамоасининг акциялари пакетларини сотиб олиш ва уларни корхона ходимлари ўртасида текин жойлаштириш, шунингдек корхоналарни акциялаштиришда акцияларнинг кўпгина қисмини меҳнат жамоасига бириктириб қўйиш, натижада давлат корхоналарини давлатнинг ижозатисиз жамоа мулкига айлантириш амалиёти қоралансин.

Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси ва Давлат солиқ қўмитаси бундай ҳодисаларни текшириб чиқсин ҳамда ушбу ҳолларни молиявий интизом бузилиши сифатида қараган ҳолда айбдор шахсларни жавобгарликка тортсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки қўмитаси, Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш маркази Марказий банк ва Молия вазирлиги билан биргаликда давлат корхоналари негизида ташкил этилган акциядорлик жамиятлари томонидан эмитация қилинган акцияларни хорижий инвесторлар ўртасида эркин алмаштириладиган валютага дастлабки жойлаштириш тартибини икки ҳафта муддатда ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қуйидаги қарорларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин:

а) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Акциялар пакетларини жойлаштиришни такомиллаштириш ҳамда давлат мулки негизида ташкил этилган акциядорлик жамиятларини бошқаришда акциядорлар ролини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида" 1997 йил 8 августдаги 404-сон қарорига:

4-банд (олтинчи хат бошидан кейин) қуйидаги мазмундаги хат бошилар билан тўлдирилсин:

«давлат мулки негизида ташкил этилган акциядорлик жамияти устав жамғармасига илгари киритилмаган, Вазирлар Маҳкамасининг «Идорага қарашли ижтимоий соҳа объектларини жойлардаги давлат ҳокимияти органлари балансига босқичма-босқич ўтказиш тўғрисида»1997 йил 26 сентябрдаги 453-сон қарорига мувофиқ Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига берилмайдиган унинг балансидаги ижтимоий инфратузилма объектлари қиймати";

корхона томонидан айланма маблағлар ҳисобига харид қилинган ва ҳақи тўланган, лекин қонун ҳужжатларида белгиланган муддатда жойлаштирилмаган унинг акциялари (шу жумладан меҳнат жамоаси акциялари)ни қайта тақсимлаш";

б) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Давлат мулкини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришдан тушган маблағлардан фойдаланишни тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида" 1997 йил 20 октябрдаги 481-сон қарорининг 1-банди қуйидаги мазмундаги хат боши билан тўлдирилсин:

"Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонлари ва Ҳукуматнинг айрим қарорларига кўра хусусийлаштиришдан тушган маблағлар ёки уларнинг бир қисми бошқа мақсадларга йўналтирилган тақдирда мазкур тартиб уларнинг қолган қисмига татбиқ этилади".

5. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари В.Чжен ва Вазирлар Маҳкамаси тегишли комплекслари раҳбарлари зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 5 март

ҲАМКОРЛИКДА ҲИКМАТ КЎП

Қишлоқ хўжалигида туб иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, аввало, қайта ишлаш корхоналарини бунёд этиб, кўплаб янги иш ўринларини ташкил этиш мақсадини кўзлайди. Президентимизнинг қишлоққа саноатни олиб киришдек хайрли ишга даъватлари ҳаммамизнинг кўз ўнгимизда рўёбга чиқаётир. Буни биргина Поп туманидаги «Попфен» ўзбек-турк ип йигирув қўшма корхонаси мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Ҳозир бу қўшма корхона ишга тушиш арафасида. Қурилиш ишлари эса жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

Корхона йилига 5.400 тонна пахтани қайта ишлаш қувватига эга бўлади. Чунки бу ерга дастгоҳлар асосан Германиядан олиб келтирилган.

Эрта-индин корхона ўз фаолиятини бошласа қишлоқдаги ёшларнинг 318 нафари иш ўринлари билан таъминланади.

— Ёшларнинг кўпчилиги малакали, — дейди корхона муҳандиси Раҳматали Йўлчиев (юқоридаги суратда), — айримларини эса ҳозирданоқ тажрибали ишчиларимизга бириктириб қўйганмиз. Қолаверса, бу ерда қисқа курсларимиз бор. Муҳими, ишни бошлаб олишимизда.

Фотонигоҳ

Дарҳақиқат корхона қурилишида ҳозир олмониялик, туркиялик мутахассислар ҳам ҳамкорлик қилишмоқда. Ҳамкорликда эса — ҳикмат кўп.

СУРАТЛАРДА: ип йигирув цехининг кўриниши (ўртада); олмониялик мутахассис Франд Грецменбергар ўзбекистонлик ҳамкасби Учқун Ҳасанов ҳамда туркиялик уста Нажден Эртим билан.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ
олган суратлар.

АКЦИЯЛАШ ЖАРАЁНИНИ ЯХШИЛАШ ЛОЗИМ

Тошкентда акциялар пакетини тартибга солиш ҳамда корхоналарни техник жиҳатдан қайта жиҳозлашнинг энг долзарб чора-тадбирларига бағишланган семинар бўлди. Унда мамлакатимиздаги саноат тармоқлари, акциядорлик жамиятларининг раҳбарлари, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитасининг мутахассислари иштирок этди.

Семинарни Ўзбекистон Бош вазири Ў.Султонов бошқарди. У акциядорлик жамиятларининг акциялар пакетларини қайта тақсимлашни текшириш бу ишни Президентимизнинг "Қимматли қоғозлар бозорини ривожлантириш ва республиканинг фонд бозорида хорижий инвесторлар иштирокини кенгайтириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармонига мувофиқлаштириш жараёни анча суст бораётганлигини кўрсатганини таъкидлади. Кўпгина акциядорлик жамиятларининг низом жамғармасида меҳнат жамоасининг улуши кўп. Бу қорхоналарни бошқариш назоратсиз бўлиб қолишига, раҳбарларнинг ҳаддан ташқари кўп ваколатга эга бўлишига олиб келмоқда. Бу ҳол акциялар пакетларини қайта тақсимлашнинг аҳамиятини тушунмасликдан, кўпинча эса бу жараённинг тартиб ва механизмини билмасликдан келиб чиқмоқда. Акциядорлик жамиятларининг акциялар пакетларини тезлик билан мана шу ҳужжат талабларига тўла мослаштириш зарурати етилди.

Бош вазир ўринбосари, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси В.Чжен эътиборни корхоналарни акциядорлик жамиятларига айлантиришдаги қоида бузилишлари, акцияларнинг меҳнат жамоаси аъзолари ўртасида нотўғри тақсимланиши, хорижий инвесторларни жалб этиш бўйича етарли иш олиб борилмаётгани туфайли корхоналар ишлаб чиқаришни ривожлантириш ҳамда маҳсулот турларини кўпайтириш учун зарур бўлган пулни ололмаётганига қаратди. Айрим ҳолларда жиҳоз ва технологияларни янгилаш, ишлаб чиқариш самарадорлиги ва маҳсулот сифатини оширишга маблағ етмаяпти, корхоналарнинг ўз маҳсулотини жаҳон бозорига олиб чиқиши қийинлашмоқда.

Шунинг учун ҳам акциялаштириш жараёнини тубдан яхшилаш бугунги куннинг асосий вазифаси бўлиб қолмоқда. Президентимиз шу йил 4 мартда имзолаган "Фонд бозорини янада ривожлантириш ҳамда давлат мулки негизида ташкил этилган акциядорлик жамиятларини қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони шу мақсадни кўзда тутади. Фармон акциядорликка айлантирилаётган корхоналар раҳбарларига вужудга келган вазиятни тубдан ўзгартириш, акцияларни бошқалар ҳамда хорижий инвесторларга сотиш ҳисобидан қисқа муддат ичида яхшигина маблағ, жумладан, валюта маблағи топиш имконини беради. Бу маблағни ишлаб чиқаришни қайта ташкил этиш ва маҳсулотни янгилашга сарфлаш мумкин бўлади.

Семинарда Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси департаментларининг раҳбар ва мутахассислари, бозор тузилмаси муассасаларининг вакиллари акциядорлик жамиятларининг акциялар пакетларини қайта тақсимлаш зарурати, бу ишни янгилашнинг технологияси, восита ва усуллари ҳақида тушунтириш бердилар.

Семинарда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов қатнашди.

(ЎзА)

ЖУРНАЛИСТИКА ВА ҲУҚУҚ

Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро жамоатчилик маркази демократик жамиятда оммавий ахборот воситалари иши ва журналистлар фаолиятининг ҳуқуқий асосларига бағишланган семинар уюштирди.

Унда республика газеталари, телевидение ва радиоси ходимлари, шунингдек, Тошкент давлат университети талабалари иштирок этди.

Семинарда демократик жамиятда оммавий ахборот воситаларининг имкониятлари ва тутган ўрни, уларнинг ҳуқуқий масалалар, қонун чиқарувчи ҳокимият, хусусан, Олий Мажлис ишини тўла ва тўғри ёритиши зарурлиги ҳақида амалий гап юритилди. Сўзга чиққанлар журналистларнинг ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, мамлакатда юридик журналистикани вужудга келтириш ва ривожлантириш зарурияти пайдо бўлганини қайд этдилар.

Оммавий ахборот воситаларининг жамоат фикрини шакллантириши, унда ҳокимият органлари ишининг акс эттирилишига алоҳида аҳамият берилди. Ўзбекистонда журналистиканинг ҳолати, унинг муаммо ва истиқболлари ҳақида кенг фикр алмашилди.

О. ЗАДУНАЙСКАЯ,
ЎзА мухбири.

ЮКСАЛИШ ОДИМЛАРИ

1997 ЙИЛ: ИҚТИСОДИЙ ЎСИШНИНГ ИШОНЧЛИ БАЗАСИ

● Саноатда барпо этилаётган қудратли салоҳият макроиқтисодий барқарорликка ва охир-оқибатда бутун иқтисодиётга ижобий таъсир ўтказувчи, ҳаракатлантирувчи асос бўлиб хизмат қилмоқда.

● Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши бўйича Ўзбекистон собиқ Иттифоқ ҳудудидаги ягона мамлакатга айланди.

● Янги қурилган корхоналар ички бозоримизни ўзимизда ишлаб чиқарилган харидоргир маҳсулотларга тўлдиришга ёрдам берибгина қолмай, кўплаб одамларни янги иш жойлари билан таъминлади.

● Бюджет ташкилотлари ходимларининг маошлари, пенсия, нафақа ва стипендиялари ўз вақтида тўланмоқда.

● Аҳолининг муайян пул даромадлари жон бошига кўзда тутилганидан 10,5 фоиз ошди.

Мамлакатимиз раҳбари томонидан **макроиқтисодий барқарорликка эришиш — 1997 йилнинг бош вазифаси** этиб белгиланган эди. Бултур бу борада ўтган йилларда қўлга киритилган натижалар янада мустаҳкамланиб, иқтисодий ўсиш учун ишончли база яратилди. Бунинг маъноси нима?

Мисол учун, ўтган йили нефть ва газ қазиб олиш ҳамда уларни қайта ишлаш саноати, рангли металлургия, автомобиль саноатида қудратли салоҳият барпо этилди. Бу бугунги кунда макроиқтисодий барқарорликка ва охир-оқибатда бутун иқтисодиётга ижобий таъсир ўтказувчи, ҳаракатлантирувчи асос бўлиб хизмат қилмоқда. Демак, эртага шу орқали иқтисодий ўсиш суръати тағин-да тезлашади. Ёки бошқа далил. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми ўсиши бўйича Ўзбекистон собиқ Иттифоқ ҳудудидаги ягона мамлакатга айланди. Бу— давлатимизнинг халқаро ҳамжамиятдаги обрў-эътибори яна бир поғона кўтарилди, деган гап. Қолаверса, бултур аҳоли учун кўплаб уй-жойлар, шифохона ва поликлиникалар қурилди, янги-янги газ ва ичимлик суви тармоқлари ишга туширилди. Янги қурилган корхоналар эса ички бозоримизни ўзимизда ишлаб чиқарилган харидоргир маҳсулотларга тўлдиришга ёрдам берибгина қолмасдан, қанчадан-қанча кишиларни янги иш жойлари билан таъминлади. Буларнинг аҳамияти шундаки, одамларда ўтказилаётган ислоҳотларга нисбатан ишончни кучайтирди, ислоҳотлар эса уларнинг тафаккурини ўзгартириб, руҳи ва кайфиятини кўтармоқда. Айни шу нарса одамларни яратувчилик меҳнатига, бунёдкорлик ишларига ундаётир. Билъакс, иқтисодий ўсиш учун ишончли база яратилганининг моҳияти шу.

Агар 1997 йилдаги иқтисодий ўсишнинг бошқа омилларига ҳам тўхталсак, уларнинг аҳамияти юқоридагилардан асло кам эмаслиги аён бўлади. Мана, эшитинг.

Йўлбошчимиз Вазирлар Маҳкамасининг мажлисидаги маърузасида мамлакатимиз бутун иқтисодиётидаги ижобий ўзгаришларни атрофлича баҳолаб, жумладан, қуйидаги ҳақиқатни баён этди: **«Иқтисодий ўсиш— инфляцияга қарши, молиявий барқарорлик ва пул муомаласи тизимини мустаҳкамлаш борасидаги тадбирларнинг муваффақиятли амалга оширилгани натижасидир».**

Бу ҳақиқатнинг ҳам тўла асослари, яъни ишончли базаси бор. Хусусан, 1997 йилда давлат бюджетининг даромад ва харажат бўйича кўзда тутилган кўрсаткичлари бажарилди. Бунда бюджет камомади мўлжаллагидан анча паст бўлиб, ялпи ички маҳсулотга нисбатан **2,2 фоизни** ташкил этди. Ана шу камомад эса инфляциядан холи манбалар — **қисқа муддатли давлат облигацияларини 1,5 фоиз сотиш ва банк кредитларидан тушган даромадлар** ҳисобидан қопландики, бу ғоят муҳимдир.

Ўтган йили, шунингдек, нақд пул эмиссиясини назорат қилиш ва бошқаришнинг янги механизми жорий этилгани натижасида умумий пул массаси ошишининг суръати **2,9 марта** пасайди. Бу ўз навбатида инфляциянинг ўртача ойлик суръати **2,1 фоизга** тенг бўлиши ёки 1996 йилдагига нисбатан **2 баравар** камайишини таъминлади.

Айни чоғда 1997 йилда **нақд пул эмиссияси** 1996 йилдаги **26 фоиз** ўрнига **7,8 фоизни** ташкил этди. Бунга, албатта, жойларда аҳолига савдо ва пуллик хизмат кўрсатиш, пул массасини товар билан мустаҳкамлаш орқали эришилганини таъкидлаш жоиз

Шу ўринда табиий савол туғилади: пул муомаласининг мустаҳкамланиши, инфляция даражасининг пасайиши аҳолига нима берди? Аввало, **бюджет ташкилотлари ходимларининг маошлари, пенсия, нафақа ва стипендияларнинг ўз вақтида тўланиши таъминланмоқда.** Иккинчидан, бу **аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш ва унинг кўпгина қатламлари моддий аҳволини сезиларли даражада яхшилаш имконини берди.** Масалан, 1997 йилда аҳолининг муайян **пул даромадлари** жон бошига кўзда тутилганидан **10,5 фоиз** ошди. Ана шу даромадларнинг қарийб **чорак қисми тадбиркорлик фаолиятидан тушгани,** айниқса, **якка тартибдаги меҳнат фаолиятидан** тушган **даромад улуши 2 марта кўпайгани, деҳқон хўжаликлари фаолиятидан келган даромад эса салмоқли бўлгани** қайд этилса, **аҳоли даромадларининг манбалари ҳам ўзгараётгани ойдинлашди.**

Буларнинг барчаси бозор муносабатлари иқтисодиёт ва ҳаётимизга тобора чуқур кириб бораётганининг самарасидир. Бошқача айтганда, улар мамлакатимизда иқтисодий ўсиш учун ишончли база яратилганининг шарофатидир. Муҳими, Президентимиз таъкидлаганидек, иқтисодиёт ва ижтимоий соҳа ривожланиши ҳамда тузилмасида юз берган жамики ижодий ҳодисалар янгиланиш ва тараққиёт сари олға силжишимиз, халқимизнинг тўқ ва фаровон яшаши учун моддий ва маънавий замин яратди.

И. ЎТБОСАРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ЖАҲОН БАНКИ БИЛАН ЯНГИ ШАРТНОМА

Европа Тикланиш ва тараққиёт банкининг Лондондаги қароргоҳида Ўзбекистон делегацияси билан Жаҳон банки ҳамда Европа Тикланиш ва тараққиёт банки ўртасида «Тошкент шаҳрида санитар тозалик тизимини такомиллаштириш» лойиҳаси бўйича музокаралар бўлиб ўтди.

Маълумки, халқаро молиявий муассасалар республикамизга хорижий сармояларни жалб этишда муҳим роль ўйнамоқда. Бўлиб ўтган музокараларда республикамиз пойтахтида санитар тозалик тизимини такомиллаштириш лойиҳасини Жаҳон банки ва Европа Тикланиш ва тараққиёт банки (ЕТТБ) томонидан молия билан таъминлаш, саноати ривожланган мамлакатлар тажрибасига таянган ҳолда илғор хорижий технологиялардан фойдаланиш тўғрисида сўз кетди.

Ушбу бериладиган қарзнинг умумий ҳажми 45 миллион АҚШ долларини ташкил этади, ундан 24 миллион доллари Жаҳон банки, 21 миллионни эса ЕТТБ томонидан тақдим этилади. Қарз олувчи этиб Тошкент шаҳар ҳокимияти кўзда тутилган.

Аҳдлашилган музокаралар протоколини Ўзбекистон Республикаси Макроиқтисод ва статистика вазирининг ўринбосари Б. Хўжаев ва Жаҳон банкининг Европа ва Марказий Осиё бўйича қишлоқ ва атроф-муҳитни сақлаш департаментининг экология соҳаси бош муҳандиси Р. Бетстоун имзоладилар.

Протоколда, музокаралар чоғида муҳокама этилган ҳужжатлар 1998 йил май ойида бўладиган Жаҳон банки директорлар кенгашига тасдиқлаш учун тақдим этилиши кўзда тутилган. Яқин кунларда шунга ўхшаш ҳужжатлар Европа Тикланиш ва тараққиёт банки раҳбарияти билан ҳам мувофиқлаштирилади.

Жамшид МУТАЛОВ,
«Жаҳон» АА мухбири,

Лондон.

Имом ал Бухорий таваллудининг 1225 йиллигига

БУ ЕРДА МАЖМУА БЎЛАДИ

Ҳозирча бу манзилда қурилиш майдонларига хос бесаранжомлик ҳукмрон: лой, қор кечиб юрган қурувчилар, қум-шағаллар уюми, машина-тракторлар ва уларнинг қор-ёмғирдан билчиллаб кетган йўлларда қолдирган чуқур изларида лим-лим ҳалқоб сувлар, қазилган пойдевор ҳандақлари... Ҳозирча...манзара шундай.

Бироқ бу манзилда ҳозирнинг ўзидаёқ иш қизғин. Маънавий пиримизнинг 1225 йиллигида ул зотнинг мақбаралари ёнида улкан хотира мажмуи қад кўтаради ва у Шарқнинг ўзига хос зиёратгоҳларидан бирига айланади.

Яна бир нарсани айтмасдан бўлмайди. Буюк муҳаддис, дини исломнинг тенгсиз алломаси Имом Исмоил ал Бухорий мақбараси атрофида бутун Шарққа машҳур мемориал мажмуа барпо этилиши тўғрисидаги ҳушхабарни эшитган Челак тумани аҳолиси бу савоб ишга ўзларининг ҳам ҳиссаларини қўшишга қарор қилдилар, бутун тумандаги қишлоқлар ансамбль қурилиши учун кўнгилдан чиқариб, ўз эҳсонларини келтира бошладилар. Қисқа муддатда 500 минг сўмдан кўп маблағ йиғилди ва у тегишли ҳисоб рақамига ўтказилди.

Элнинг бу олийжаноб ҳис-туйғуларини мамнуният билан таъкидлаб, Имом Исмоил ал Бухорий масжидининг имом-хатиби Усмонхон эшон Темурхон ўғиллари, бу ҳолатни улуғ муҳаддис бобокалонимизнинг нурли, пок хотираси авлодлардан-авлодларга юксак эъзозланиб келинаётганлигининг атиги яна бир далолати, деб баҳоладилар.

Имом Бухорий мемориал мажмуи қурилиши лойиҳаси ишлаб чиқилгач, уни амалга ошириш учун камида 1,5 миллиард сўм миқдорида маблағ зарурлиги аён бўлди. Бу маблағ давлатимиз, ҳомий ва хайр-эҳсон ташкилотлари ҳамда бевосита халқ улуши эвазига бемалол жамғарилмоқда.

Мажмуада деярли минг квадрат метр майдонни эгаллайдиган йирик масжид бунёд этилади. Масжид, унинг ҳовлиси ва ён-веридаги қўшимча тоат-ибодат ҳонақоҳлари бирга ҳисобга олинса, бу ерда бир вақтнинг ўзида, 10 минг киши намоз ўқишлари мумкин.

Бундан ташқари, мажмуада «Маънавият ва маърифат» марказининг биноси, улкан кутубхона, меҳмонхона ҳамда мажмуа ходимлари ҳамда меҳмонларга ва намозхонларга хизмат кўрсатадиган қўшимча бинолар ҳам қурилади.

Фақат Самарқанд вилоятининг ўзидан мемориал мажмуа қурилишида йирик уч қурилиш тресті қатнашмоқда. Аслида эса уни барпо этишда бутун мамлакат иштирок этади.

Бу муҳташам зиёратгоҳ шу йилнинг куз ойларида эл ташрифига ўз эшикларини очади. Мемориал мажмуа – Имом Исмоил ал Бухорий ҳазратлари хотирасига бугунги миннатдор авлодлардан бир муносиб туҳфа бўлғусидир.

Мухлис САФАР.

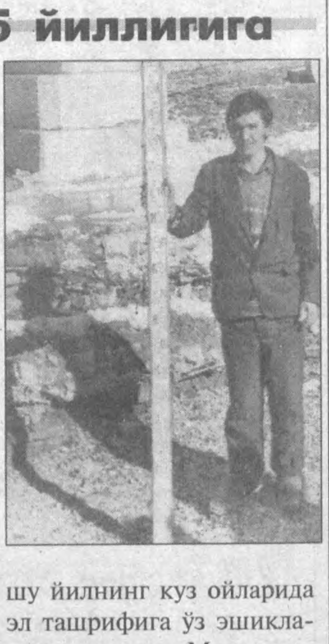

СУРАТЛАРДА: қурувчилар бригадалари бошлиқларидан бири Нуриддин Муҳаммадиев; бўлажак мемориал мажмуа майдонларини кенгайтириш ишлари қизғин давом этяпти; ишчилар мажмуа иншоотлари пойдеворини ҳадемай қўя бошлайдилар; қурувчи-режалаштирувчи Собир Холмуродов иш устида.

Тўлқин КАРИМОВ олган суратлар.

ФАРМОН ҚАНДАЙ БАЖАРИЛМОҚДА?

СУВ КЕЛТИРГАН АЗИЗ

Қадим замонлардан буён ота-боболаримиз ариқлар, каналлар қазиб сув етаклаган, чўлу биёбонларни боғу бўстонларга айлантириб келган. Муҳими, сув борган жойда «оби-ҳаёт» келди, дея ҳамиша шоду хуррамлик, тантаналар бошланган. Бу бежиз эмас. Сув – тириклик, ҳаёт манбаи. Наманган шаҳрининг Нуробод мавзесига ҳам тоза ичимлик сувининг келиши катта шодиёнага айланиб кетди...

Наманган шаҳри кенгайиб боргани сари аҳолининг тоза ичимлик сувга бўлган эҳтиёжи ҳам ортиб борди. Кейинги йилларда бу масала долзарб муаммога айланди. Республикамиз Президентининг аҳолини табиий газ ва тоза ичимлик суви билан таъминлаш тўғрисидаги Фармони вилоят аҳолиси, жумладан, Наманган шаҳри халқининг бир неча йиллик орзусини рўёбга чиқаришда муҳим омил бўлди.

Ушбу Фармондан сўнг «Учқўрғон – Наманган» сув тиндириш иншооти қурилиши бошлаб юборилди. Бу улкан иншоот ҳукумат дастурига киритилиб, уни бунёд этиш учун республика бюджетидан 2,5 миллиард сўм маблағ ажратилди. Кўпчилик манфаати йўлида қилинаётган бу хайрли ишдан ҳеч ким четда қолмайди. Унда вилоятдаги барча қурилиш ташкилотлари иштирок этишди. Айниқса, «Наманганқурилиш», «Агросаноатқурилиш» ҳиссадорлик жамиятлари, «Намангансувқурилиш», 1- ва 2- «Вилоятжамоахўжаликқурилиш», «Наманганирқурилиш» трестлари жамоаларининг хизматлари катта бўлди. Иншоот қурилишида йил – ўн икки ой иш икки-уч сменада ташкил этилди.

Сидқидилдан қилинган меҳнат ўз самарасини берди. Бир кеча-кундузда 150 минг куб метр тоза ичимлик суви ишлаб чиқариш қувватига эга бўлган ва 46 километр олисдаги манзилларга етказиб берувчи қувурлардан иборат бўлган улкан иншоот мажмуи фойдаланишга топширилди. Жорий йилнинг ўтган икки ойи давомида иншоот мажмуи, жумладан, катта ўлчамдаги пўлат қувурлар ичи ювилиб, аҳолига етказиб бериладиган сув талаб даражасига келтирилди.

...«Учқўрғон – Наманган» сув тиндириш иншоотидан келтирилган тоза ичимлик сувининг истеъмолчиларга берила бошланиши муносабати билан бўлиб ўтган маросим чинакам байрамона тус олди. Вилоят ҳокими Тўлқин Жабборов Нуробод, Тўқувчи, Гулшан, Умид мавзеларининг бу ерга тўпланган минглаб фуқароларини, иншоот қурувчиларини ушбу шодиёна билан муборакбод этди. Улкан сув иншоотининг ишга туширилиши муносабати билан шаҳар жамоатчилиги вакиллари Наманган шаҳри, Давлатобод тумани ҳамда шаҳар атрофидаги бир қатор туманлар аҳолисининг тоза ичимлик сувга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилганлиги, бу йўлбошчимиз ва ҳукуматимиз олиб бораётган сиёсатнинг амалдаги ёрқин тимсоли эканлигини миннатдорлик билан таъкидладилар.

А. МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ҚАРОР ВА ИЖРО

КОММУНАЛ ХИЗМАТ ЭЪТИБОРДА

Республикамиз аҳолисининг турмуш даражасини кўтаришда коммунал хўжалиги корхоналарининг хизмати катта. Шу боис ҳукуматимиз бу муҳим масалага алоҳида эътибор қаратиб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 25 апрелдаги «Бозор иқтисодиёти шароитида аҳолига коммунал хизмати кўрсатишни такомиллаштириш чора-тадбирлари ҳақида»ги қарори бунинг далилидир. Ушбу ҳужжатда республика коммунал хизмат кўрсатиш корхоналарида хизмат тарифларини шакллантириш ва қўллаш жараёнида монополияга қарши ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш қонунчиликларига риоя этилиши таъкидланган. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитаси томонидан 1997 йил IV чорагида тармоқда бу борада қандай амалий ишлар қилингани масаласи ўрганиб чиқилди. Таҳлил ва текширишлар шуни кўрсатдики, 118та корхона ва уларнинг жойлардаги бўлинмалари ҳар иккисидан бирида тарифларни шакллантиришда хизматлар таннархини сунъий кўпайтириш, белгиланган тарифларни асоссиз ошириш, қўшимча қиймат солиғини нотўғри ҳисоблаш, бажарилмаган хизмат учун ҳақ олиш, маҳсулот сарфини ошириб кўрсатиш, тўловда белгиланган имтиёзларни инобатга олмаслик, устама ва орттириш коэффициентларини нотўғри қўллаш каби хатоликларга йўл қўйилган. Оқибатда ноқонуний равишда жами 4,9 млн. сўм даромад олинган.

Аниқланган хато ва камчиликлар республика Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги ҳамда жойларда муҳокама қилиниб, айбдор шахсларга нисбатан жазо чораларини қўллаш, 13 ташкилот ва корхонада нотўғри ҳисобланган 2285,6 минг сўмни қайта ҳисоб-китоб қилиш ва ноқонуний олинган даромадларни жаримаси билан бюджетга ундириш ҳақида тегишли қарорлар қабул қилинди.

Қўмита коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги тизимидаги ташкилот ва корхоналарда монополияга қарши ҳамда истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш қонунчиликларига риоя этилишини мунтазам равишда назорат қилиб боради.

С. МУҲИДДИНОВ,
Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш қўмитаси матбуот хизмати бошлиғи.

ҲУКМДАН СЎНГ

ХОНАКИ «ҲИБСХОНА»

Ўша кунлари Магомед карахт эди. Аёли ва болаларининг таъна-дашном айтиб қолишларидан чўчирди. Ўзи ишсиз бўлса, бунинг устига рўзғордаги камчиликларга унча-мунчанинг сабри чидамайди-да.

– Қаёққа борсам энди? Наҳотки мен боп юмуш йўқ. Бу ҳолда рўзғорни тебратиб бўладими?

Ҳар куни Магомедни шу ташвиш уйғотади, шу ташвиш бедор этади. Ишлаб ўрганган одамга уйда ўтириб қолишдан азоби йўқ экан. Буни фақат бошидан кечирганларгина тушунади. Тўғри, Магомедга у ер, бу ердан таклифлар бўлди. Баъзида маоши камлиги, гоҳида юмушларнинг енгил-елпилиги ёқмасди. Унга ҳамма шароити ўртача бўлган хизмат жойлари маъқул тушарди. Лекин унақасини қаёқдан топсин?!

– Таниш-билишларимдан сўраб-суриштирсам уят бўлмас. Балки илгариги касбдошларим, эски ишхонадагиларим қўллаб юборар.

Ана шу хаёлда Магомед Ҳамроқулов бирга ишлашгани – Нодира Отабоеванинг уйига йўл олади. Ҳол-аҳвол сўрашгач, мақсадга кўчади.

– Бўпти қараб, сўраб кўраман. Иш анқонинг уруғи эмас.

Шу гап-сўзларгаям ҳафта, сўнг ой ўтди. Магомед таклифни кутганча яшайверди. Умидини узмади. Ҳали-замон чақириб қолишларига ишонди.

– Уйдагиларнинг олдида тилим узунлашадиган бўлди-да. Насиб этса, опанинг этагидан тутсам топарман-тутарман одамга айланаман. Ҳеч гапмас қаддимни тиклаб олсам.

Ширин хаёл, эзгу ният Магомеднинг фикрини банд этганди. Яхши одамлар борлигига шукур қилди.

Нодира Отабоева ростдан ҳам қўли узун аёл эди. Таниш-билишлари кўп. «Бек-сервис» номли хусусий фирманинг директори. Илтимосчилар ҳар қадамда. Бу ўз-ўзидан опага ҳузур бағишлайди. Ҳам пулини олса, ҳам раҳмат эшитса, кимга ҳам ёқмайди, дейсиз. Бундан ортиқ яна нима керак?

Айримлар бор, ўзганинг, элнинг хизматини қанча узоқ, қанча кўп бажарса, шунчалар камтар, шунчалар одамохун, самимийлашаверади. Баъзилар эса тескариси. Димоғдорлашади. Ўзини барчадан устун қўяди. Таниш-билишларидан номақбул мақсадларда фойдалангиси келади. Бу ҳаракати билан атрофдагиларни бўйсундирмоқчими-ей. Гўё бошқалар унга тобеъ бўлиб яшаши, соясидан қўрқиши керак! Ана шундай қусур Н. Отабоевадаям йўқ эмасди.

У ўз манфаати йўлида истаган кишини қурбон қилишдан тап тортмасди.

...Телефоннинг жиринглаши Магомеднинг хаёлини бузди. Узоқ куттирмай гўшакни кўтарди.

– Мен Рустам Ҳайдаровман. Сизни онам сўраётгандила. Иш топганмишла. Паспорт, сурат, меҳнат дафтарчангизни олиб, тезда келарқансиз. Уйда кутамиз.

Н. Отабоеванинг милиционер бўлиб ишлайдиган ўғли Рустамнинг сим қоқишидан Магомед ўзида йўқ хурсанд бўлиб кетди. Апил-тапил кийинганча йўлга тушди. Қаноти йўқда, учиб борса. Ана шу лаҳзада эса опанинг уйида уни ғалати «саҳна» кутарди. Лекин бечора Магомед бу ғаламисликларни қаёқдан билсин. Чопқиллаб, югуриб, шошиб бораверди.

– Сумкамдан 20650 сўм эллик тийин ва ҳужжатлар йўқолибди. Қараб ўтираверамизми, ё...

Н. Отабоеванинг шиддатли, сирли овози йиғилган «дўстлар»ни беэътибор қолдирмади.

– «Бек-сервис»нинг директори нарсасини ўғирлатади-ю, бефарқ юраверамизми? Бизлардаям ғурур, дўстлик туйғуси бор. Ёлғиз эмассиз.

Майор Алишер Ҳошимов ва ҳеч қаерда ишламайдиган Марат Қобиловларнинг далдаси опага ёқди. Дарров қилинадиган «операция» режасини белгилаб олдилар.

– Бу ҳақда ички ишларга хабар қиламиз. Бироқ, тўғридан-тўғри эмас. Таниш орқали бўлгани маъқул бизга. Чунки...

Опанинг фикрини англашди. «Операция»ни ўз қадрдонлари милиционер И. Саидов бошқарадиган бўлди. Ҳар ҳолда пихини ёрган бу одамнинг қўлидан ҳар бало келарди. «Зерикиб» юрган Саидов дарров ишга киришди. «Жабрдийдалар»ни Миробод туман ИИБ жиноят қидирув бўлими ходими, милиция капитани Давид Кимга учраштирди.

– «Дарогой» ҳузурингга қадрдонларимни бошлаб келдим. Шикоят аризалари бор экан. Манави опангнинг сумкаси, пули, ҳужжатларини ўмаришибди. Кимсан Отабоевадек аёлнинг бисоти изсиз йўқолиб кетишига йўл қўймаймиз. Қисқаси, ўғрини топишимиз керак. Албатта суюнчисиям тайёр.

Саидов шундай, дея қўлидаги қоғозни узатади.

– Ҳаммаси ёзилган. Ҳатто гумон қилинган кимса ҳам бор. У илгари Нодира билан бирга ишлаган. Уни тутиб, айбига иқрор эттиришни ўзимизга қўйиб берасан.

Давид Ким ишорани дарров тушунди. Отабоеванинг шикоятини олди-да, тортмага ташлади. Аризани рўйхатдан ўтказиш, бошланғич суриштирув ишларини олиб боришни ўйлаганиям йўқ. Кечқурун учрашишни келишиб, хайрлашдилар.

Инсоннинг бошига мусибат тушса, ҳақсизликка учраса сўзсиз милиционерга боради. Биров бировни ҳақоратласа, зўрлик ишлатиб, мол-мулкига эгалик қилмоқчи бўлсаям ўша ёққа югуради. Хуллас, ички ишлар фуқароларнинг нажоткори, қўриқчиси. Лекин қарангки, ғараз мақсад йўлидаям милиция баъзиларга «елкадош» турадиган бўлибди...

Бола-чақаларига борар манзилини айтишгаям улгурмаган Магомед қушдек учиб, Н. Отабоеванинг уйига келди. Хонадонга қадам босаркан уни остонадаёқ туҳмат, бўҳтон, таъқиб кутиб олаётганини сезмади.

– Рустамжон орқали чақиртирган экансиз. Керакли ҳужжатларни олиб келдим.

Магомед изма-из келган Отабоева, Ҳошимов, Саидов, Қосимовларга бирмабир кўз ташларкан:

–« Мана, ҳужжатларим. Энди иш жойини билсам бўладими, опажон», – деди.

Ҳа, унга «иш жойини» айтишди. Аввал сокин, сўнг қаттиқ оҳангда.

–Ҳой бола. Ўзингни гўлликка солма. Майнавозчиликни йиғиштир. Ўғирланган пул-буюмлар қаерда! Кимникига яширдинг? Яхшиликча бўйнингга ол. Биздан қочиб қутулолмайсан...

Буни М. Ҳамроев олдинига ҳазил деб тушунди. Сўнг талаб жиддийлигини англади. Тили соқов, қулоғи кар бўлиб қолди. На гапиради, на эшитади. Шу зайлда анча ўтирди. Кейин базўр тили айланди.

– Худо ҳаққи бундан хабарим йўқ. Туҳмат қилманглар...

Магомеднинг гапларидан ғазабландилар. Айниқса, Саидов ўзини тутиб туролмади. Қайсар «ўғрининг» бошига мушт туширди. Айни вақтда етиб келган Давид Ким ҳам «ҳужумга» ўтади. Қаматиб юборишини, йўқ қилишини айтиб, сўкади. Тайинли гап ололмагач, «айбдорнинг» қорнига устма-уст мушт туширади.

– Барибир тилга кирасан. Бу ерда бўлмаса милиция хонада сайраттираман, сен муттаҳамни.

Давид Ким сўкина-сўкина мукка тушиб қолган Магомедни турғизади. Унинг икки бош бармоғига «қулф» уради. Қонунга хилоф равишда тайёрлатиб олинган, қўлбола митти «наручник» «ўғри»нинг бармоқларни занжирбанд этганини кўрган шериклар капитаннинг бу «ихтиросидан» завқланадилар. Фақат Магомедгина титрар, нималар бўлаётганига ақли етмасди.

Мирообод туман ИИБда савол, мурожаатлар билан келганлар кўп эди. Ана ўшаларнинг олдидан «кишанланган» Магомед олиб ўтилади. Бунга биров эътибор қилди, биров қилмади. Ўша чоғ – соат кечки тўққизлар чамаси гумондорни ИИБнинг иккинчи қаватидаги 30-хонага олиб чиқишди. Ўжар «ўғри» калтакланди, тепки еди. Мушт зарбидан доллади. Аммо ҳеч кимса эшикни очиб қарамади. Атрофдагилар воқеаларга бепарво эди.

– Яхшиликча айбингга иқрор бўл. Йўқса, қамоқда чирийсан.

Давиднинг бу дағ-дағаси қўрқинчли эди. Буни яхши англаган Магомед бошини чангаллаб қолди. Ёлворишга тушди.

– Раҳмингиз келсин. Шафқат қилинг. Оллоҳ гувоҳ пул-мулни кўрганим йўқ.

– Тур ўрнингдан! Сендақа ярамасларнип кўп кўрганман. Таъзирингни егач сайрашга тушасан.

Давид Ким шундай дея Магомедга мушт қўйди.Куракда турмайдиган сўзларни айтиб, ҳақоратлади. Таҳқир ва ур-сурлар роппа-роса икки соат давом этди. Тепиб, сўкиб, уриб чарчаган капитан қаёққадир телефон қилди.

– Миқ этмаяпти, тезда келларинг.

Орадан ҳеч қанча ўтмай, Отабоева, Ҳайдаров, Саидовлар кириб келдилар.

– Жонимга тегди у. Нима қилсаларинг, ўзларингга ҳавола. Йўқса, уриб ўлдириб қўяман.

Милиционернинг «дангаллиги» жиноий гуруҳга хуш ёқди. Улар Магомед тутқун ҳолда қандай келтирилган бўлса, шу тарзда уни ИИБдан олиб чиқдилар. «Жиноятчи» ҳаёт-мамоти қил устидалигига иқрор бўлди.

– Илтимос, мени қўйиб юборинглар. Умрим бўйи хизматларингни қиламан.

Миясида ҳар хил режалар чувалашиб ётган жиноий гуруҳга бундай ялинишлар заррачаям таъсир этмасди. Тутқунни шаҳар четроғидаги бир ҳовлига судраб киришди. Одамзотнинг жони тошдан қаттиқ, деганлари рост экан. Магомед хўрлаш, зўравонликларга чидади. Бора-бора эти оғриқни сезмайдиган бўлиб қолди.

– Жуда димоғинг баланд кўринади. Яккама-якка уришишга чиқасанми?

Ҳошимовнинг бу таклифига М. Ҳамроқулов рози бўлмади. Майорнинг ёқасидан ушлашга журъати етмади.

– Ҳордиғингиз чиққанича ураверинг, муштлашишга мадорим йўқ!

Бировни енгиш, айбига иқрор эттириш пайига тушган одамга бу ҳол ёқармиди? Йўқ! Шу тариқа А. Ҳошимов ҳам аччиқланди.

– Бу ёққа юр-э.

Ҳамма нарсаниям чегараси бор. Ҳоҳ у яхшилик, ҳоҳ у ёмонлик бўлсин. Аммо шу тобда буни жиноий гуруҳ аъзолари унутиб қўйишганди. Ўша сабабдан кўнглига нима келса, ўшани қилишди. М. Ҳамроқуловни уй ичидаги ул-бул асрашга мўлжалланган аммо ҳозирда ахлатхона бўлиб ётган ўрага ташлашди. Устидан қопқоқни ёпиб, гилам тўшаб қўйдилар.

Тасаввур қилинг. Чанг-чунг, зах ўрада жон сақлаб бўладими? Ҳаво нам. Бадбўй ҳид. Не кўргиликки, пастда бир инсон жон талвасасида типирчилайди. Тепада уч нодон «ўғирланган» бисот учун ҳар қандай разилликка тайёр. Ўрадаги одам тоза ҳавога зор бўлиб қақшайди. Юқорида қаҳқаҳа, жоҳиллик.

Чамаси йигирма минутлардан кейин ҳавосизликка чидолмай бақирган, ялиниб – ёлворган Магомедни ўрадан чиқарадилар ва ҳовлидаги лаш-лушларга тўлиб ётган ташландиқ ҳужрага олиб бориб қамайдилар. Бу хонаки ҳибсхона эди. Шу бўйича Ҳамроқулов тўрт-беш кун унутилади. На овқат, на сув беришмайди. Фақат бир куни жиноий гуруҳ аъзолари маст ҳолатда келиб, қийноқни давом эттирадилар. Ҳошимов унга пистолетини ўқтаб, дағ-дағa қилади.

– Бўйнингга олмасанг отаман, сен итваччани.

Отабоева ҳам ўдағайлайди.

– Четга олиб чиқиб, ўлдириб юбориш керак!

Бундай қатъий ҳукмни эшитган Ҳамроқулов ҳаётдан умидини узади. Ҳақиқатдаям воқеа шу тарзда якун топиши мумкин эди. Чунки гуруҳ аъзолари бировни таҳқирлаб, зўрлик ишлатиб ғайриқонуний равишда озодликдан маҳрум қилиш жиноят эканини биларди. «Ўғри» тирик қолса, барибир гуллаб қўйиши аниқ. Изни йўқотишнинг ягона йўли «маҳбусни» гумдон қилиш.

Лекин тутқуннинг насибаси ҳали узилмаган экан. Оллоҳ Р. Ҳайдаровнинг кўнглига раҳм солади. Ишнинг жуда қалтислашаётганлигини ҳис этган Рустам ҳужрада азоб чекиб, юзи-кўзи ёрилиб, соч-соқоли ўсган бир ҳолатдаги Ҳамроқуловнинг олдига келади. Эшикдаги қулфни очади.

– Чиқинг. Озодсиз. Уйингизга кетаверинг! Фақат гап шу ерда қолсин.

Ўлимини кутиб ўтирган одамга буни эшитиш ҳам бахт, ҳам даҳшат. Ўшанданда Магомед титраб кетди. Йиғлагиси келадию кўзига ёш чиқишига ҳоли етмайди. Чўпдек озиб кетган гавдасини бемажол кўтаради. Инсонга озодликдан кўра тотлироқ неъмат йўқлигини ҳис этади. Лекин қарийб икки ой ётган «ҳибсхона»дан чиқишга қўрқади. Хаёлини «четда ўлдирамиз» деган гап банд айлаганди... Лекин юрагининг бир четида учқун пайдо бўлади. Сўнг таваккал қилиб ташқарига чиқади. Юзига, кўксига урилган тоза ҳаво куч, мадор ато этгандай бўлади. Чайқала-чайқала кетаркан, ортига бурилишдан чўчир, ғанимлари уни атайлаб узоқлаштираётгандай туюлаверарди. Анча масофагача шу зайлда борди. Кейин таваккал қилиб, бор кучини йиғиб орқасига қаради. Қувватсизланиб қолган кўзларига «қадрдонлари» кўринмайди. Ўшандан кейингина яшашга ишонч пайдо бўлади. Уни қидириб, сарсон юрган дўст биродарлари, оила аъзоларининг ҳолатлари кўз олдидан ўтади. Оёқлари чалишса-да, телба мисол қочади. Йиқилади. Яна туриб югуради. Йиқилади... Яна... Яна...

– Мен Магомедман! Тирикман! Фақат аёлимдан бошқа ҳеч ким билмасин. Тезда ҳуқуқ идоралари бошлиқларига хабар қилинглар.

Қўшнисига шу гапларни айтиб М. Ҳамроқулов хушини йўқотади. Унга тезда тиббий ёрдам кўрсатадилар. Керакли ташкилотлар огоҳ этилади. Ўша заҳотиёқ Н. Отабоева бошчилигидаги жиноий гуруҳ аъзолари А.Ҳошимов, Д. Ким. Р. Ҳайдаров ва М. Қобиловлар Ўзбекистон Республикаси прокуратураси ва Миллий хавфсизлик хизмати ходимларидан ташкил топган гуруҳ томонидан қўлга олиндилар. Туллак Саидов эса беркинишга улгуради. У ҳануз йўқ.

Ички ишлар идораси фуқаролар кўмак излаб борадиган манзил, дедик. Бу ҳақ гап. Ростдан ҳам хоҳ калтакланган, хоҳ жабр кўрган борки, милиционерга мурожаат қилади. Ундан мадад кутади. Аслидаям бу тўғри ва эътирофли йўл. Чунки ички тартибни сақлашда улардан қудратли куч йўқ. Қанчадан қанча жиноятларни жафокаш милиционерлар очишяпти.

Айниқса сўнгги йилларда милиция халққа яқинлашиб, бир пайтлардаги сунъий деворлар олиб ташланди. Ишонч ортди. Ана шундай вақтда бу кўнгилсизликнинг содир этилиши ачинарлидир албатта. Қолаверса, бу ҳол эл орасида турли миш-мишлар тарқалишига сабаб бўлади. Беайб фуқароларнинг айрим нопок милиционерлар томонидан калтакланганi, таъқиб этилгани ҳалол ходимларнинг юзини шувут қилади. Энг ёмони шу.

... Одамзод босар-тусарини билмай қолса, ўзини хон, кўланкасини майдон санайди. Н. Отабоева илгаритдан ҳаддидан ошган, қонунларга бўйин эгмай қўйганлигига нима дейсиз. У «Бек-сервис» директорлиги чоғида «Корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлардан солиқ ундириш ҳақида»ги қонун талабларини кўра била туриб бузади. 1991-96 йиллар солиқ тўлашдан беркиниб юради. Устига-устак у бошқа сохталиккаям қўл урган. Ўғли Рустамга Тошкент автомобиль ва йўллар муҳандислиги институтини битирган, дея сохта диплом олиб беради.

Милиция капитани Давид Ким ҳам олдиндан қинғир ишларга бош-қошлиги фош этилди. Унинг уйидан рўйхатдан ўтказилмаган сирли «дело»лар, 30 дона патрон чиқди. Ёш милиционер Р. Ҳайдаров эса қонунга зид равишда қўшотар ов милтиғини сақлаб келаётган экан.

Энди бир мулоҳаза юритиб кўрсак. Бу жиноятнинг содир этилишига сабаб нима? Н. Отабоеванинг «йўқолган» пул, сумкасими? Унга муҳтожлигими? Йўқ! Кибру ҳаво, манманлик, ўзини кўрсатиб қўйиш, ҳар ишга қодирлигини кўз-кўз қилиш. Унга эргашган ҳуқуқ-тартибот идораларининг вакилларини эса иймонсизлар, бу соҳага адашиб кирган бефаҳмлар десак адашмаймиз. Маънавий қашшоқлик инсонни ҳамиша чоҳга етаклаган. Жиноий гуруҳ аъзоларининг энг катта хатосиям шу. Улар ҳаётни жуда саёз, тор тушунган онгсизлардир. Ҳозир – инсон ҳуқуқлари ҳар нарсадан устун қўйилаётган паллада нопок ҳатти-ҳаракатга жазм этаётганларнинг баҳоси шу. Энди қаранг. Оқибат нима бўлди? Тошкент шаҳар суди жиноятчиларга нисбатан адолатли ҳукм чиқарди. Улар узоқ муддатга озодликдан маҳрум қилиниб, мол-мулклари давлат ҳисобига мусодара этилди...

Муҳиддин МУСАЕВ,
Республика прокуратураси жиноятларни тергов қилиш бошқармаси бошлиғи, адлия катта маслаҳатчиси.

Қурбон ЭШМАТОВ,
«Халқ сўзи»нинг махсус мухбири.

● ЮКСАЛИШ

«Пахта-банк»нинг собиқ акционерлик-тижорат Деҳқончилик — саноат банки негизида қайта ташкил этилганига эндигина икки ярим йил бўлди. Ана шу қисқа давр ихтисослаштирилган акционерлик-тижорат «Пахта-банк» учун жадал ривожланиш йиллари бўлди десак, муболаға бўлмайди.

«ПАХТА-БАНК»: ҚИШЛОҚ РАВНАҚИ — ЭЛ-ЮРТ ФАРОВОНЛИГИ

Бугунги кунга келиб банк таркибида мулкчиликнинг ҳамма шаклига мансуб 38 минг юридик шахсга бевосита кредит-ҳисоб-китоб хизмати кўрсатувчи 13 та минтақавий бошқарма, 186 та туман бўлими ва 15 та мини-банк ишлаб турибди. Республикада амалга оширилаётган банк операцияларининг ҳар олтинчиси бизнинг муассасаларимиз ҳиссасига тўғри келади.

Ўтган даврда банк хизмати суръат ва сифат жиҳатидан янада юқори поғонага кўтарилди. 1997 йилнинг март ойидан эътиборан «Пахта-банк» халқаро SWIFT тўловлар тизими аъзоси ҳисобланади. Бу мижозларнинг халқаро операцияларига юксак сифат билан, хавфсиз ва тезкор хизмат кўрсатиш имконини бермоқда. Умуман, ташқи иқтисодий фаолият ва валюта операциялари банк фаолиятининг бугунги кунда жадал ривожланиб бораётган йўналишларидир.

«Пахта-банк» қишлоққа хизмат кўрсатишга ихтисослашган бўлишига қарамай, универсал тижорат банки сифатида анъанавий ҳисоб-китоб, кредит ва касса хизмати кўрсатишдан ташқари валюта биржаси, давлат қисқа муддатли облигациялари ва кредитларнинг кимошди савдосида фаол қатнашади ҳамда фонд биржасида брокерлик хизмати кўрсатади. Қимматбаҳо қоғозлар бозорида республика Марказий банкининг расмий ва ваколатли дилери ҳисобланувчи банкимиз мижозларга облигациялар ва бошқа қимматбаҳо қоғозлар туркумидан самарали фойдаланиш, фонд ва молия бозоридаги аҳвол ҳақида энг янги ва зарур ахборотни тақдим этиш, шунингдек, маслаҳат ва йўл-йўриқ ўргатиш билан боғлиқ қатор янги хизмат турларини таклиф этаётир.

Банк ўзининг молиявий аҳволи ва мавқеини тубдан яхшилади ва ўтган йили ҳам, бу йил ҳам халқаро аудиторлик текширувидан муваффақиятли ўтди.

Ўзбекистон иқтисодиётида қишлоқ хўжалиги асосий ўрин тутади. Бугунги кунда ялпи ички маҳсулотнинг тўртдан бир қисмини деҳқончилик-саноат мажмуи етказиб бермоқда. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари мамлакатимизга валюта тушумининг 55 фоизини берувчи энг муҳим экспорт манбаларидан биридир. Мустақилликка эришилган дастлабки кунларданоқ биринчи навбатда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тубдан ислоҳ қилишга алоҳида эътибор берилаётганлигининг боиси ҳам шунда. «Пахта-банк», асосан, қишлоқ хўжалигини кредитлаш ва маблағ билан таъминлашга ихтисослаштирилганлиги сабабли ҳукуматнинг ушбу муҳим аграр сиёсатини изчил амалга оширишда фаол иштирок этмоқда.

Деҳқончилик-саноат мажмуи, хусусан пахтачиликни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлашга қаратилган давлат мақсадли дастурларини амалга оширишда ҳукумат вакили вазифасини бажара бориб, «Пахта-банк» асосий саъй-ҳаракатни тармоққа банк хизмати кўрсатишни сифат жиҳатидан янги босқичга кўтаришга, деҳқончилик-саноат мажмуини кредитлашда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бутун жараёнларини қамраб олишга, ҳисоб-китоб ишларининг янги усулларини қўллаш ва такомиллаштириб боришга қаратмоқда. Бунда молиявий маблағлар кўпроқ пахта етиштирувчи хўжаликларни ривожлантиришга, шунингдек, пахта етиштириш ва ундан олинадиган маҳсулотларни ишлаб чиқариш, қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш билан шуғулланувчи хўжалик ва ташкилотлар билан фьючерс битимлари тузиш орқали етиштирилажак ҳосил учун бўнак беришга йўналтирилмоқда.

«Пахта-банк» «Ўзагросуғурта» компанияси билан узвий алоқада иш юритади. Қишлоқ хўжалигини табиий офат ва банк таваккалчиликларидан суғурталаш мақсадида 1997 йилда ташкил этилган бу суғурта ташкилотининг муассисларидан бири сифатида банкимиз ўтган йили пахта хомашёси учун «Ўзагросуғурта» компаниясининг суғурта полиси орқалигина бўнак берди ҳамда қишлоқ хўжалик корхоналарини кредитлади.

Қишлоқ хўжалиги, қурилиш, савдо ва бошқа ташкилотларга қисқа муддатли кредитлар бериш билан бирга «Пахта-банк» капитал харажатлар учун ҳам узоқ муддатли кредитлар ажратади. Кредитлаш лойиҳаларини танлашда ажратилаётган маблағларнинг халқ хўжалигига амалда самара бериши, республиканинг иқтисодий ва ижтимоий муаммоларини ҳал этишга ҳисса қўшиши, импорт товарлар ўрнини босадиган маҳсулотлар, озиқ-овқат, халқ истеъмоли моллари ҳамда халқ хўжалиги учун муҳим аҳамиятга эга бўлган бошқа бозоргир маҳсулотлар ишлаб чиқариши аниқ бўлган объектлар қурилишига устуворлик берилади.

Республика минтақаларида банкимизнинг узоқ муддатли кредитлари ҳисобига бир қатор йирик тўқимачилик мажмуалари қурилди ва қурилмоқда. Қарши шаҳрида «Язекс» фирмаси ёрдамида қурилган «Қаштекс», Хоразмнинг Гурлан ва Фарғонанинг Қува шаҳрида барпо этилган йирик тўқимачилик мажмуалари шулар жумласидандир.

«Пахта-банк»нинг Ўзбекистон Республикаси фонд бозоридаги ўрни анча мустаҳкамланди. Пул ресурсларининг асосий қисми қимматбаҳо қоғозлар билан турли операциялар ўтказишга йўналтирилмоқда. Чунончи, банк ўзининг ва бошқа уюшмаларнинг акциялари, республика Молия вазирлигининг давлат қисқа муддатли облигациялари билан фаол иш олиб борди.

Республика Марказий банкининг давлат қимматбаҳо қоғозлар бозорида ваколатли бирламчи дилери бўлган «Пахта-банк» ана шу бозорнинг энг асосий иштирокчиларидан бирига айланди. Республикада инфляция даражаси пасайган шароитда давлат қисқа муддатли облигациялари тезда пулга айланиши, даромадли ва ишончли бўлгани боис асосий активга айланди. Банкимиз активлари таркибида давлат қисқа муддатли облигациялари кўпайганлигининг боиси шунда.

Ташқи иқтисодий фаолият ва валюта операциялари ҳам банкимизнинг жадал ривожланиб бораётган соҳаларидан биридир. Кейинги йилларда ташқи иқтисодий фаолиятни ҳам ташкилий ва техник жиҳатдан таъминлашда, ҳам хизмат кўрсатиш суръат ва сифатини оширишда катта ижобий ўзгаришлар юз берди. Жумладан, «Пахта-банк»да валюта ҳисобини очган мижозларимиз сафи кенгайди. Ҳозир барча вилоят бошқармаларида, кўплаб туман бўлимларида мижозларга валюта хизмати кўрсатилмоқда. Янги мижозларимиз орасида «Ўзагрокимётаъминот» давлат акционерлик бирлашмаси, «Қувасойцемент» ва «Ташсельмаш» акциядорлик жамиятлари каби йирик ишлаб чиқариш ва таъминот ташкилотлари бор.

Ўзбекистон Республикаси валюта биржаси муассисларидан бири ҳисобланувчи банкимиз унинг ишида фаол қатнашмоқда. Миллий валютамизни валюта биржасида эркин алмаштириладиган валютага айлантириш операциялари анча кўпайди. Ўтган йилнинг учинчи чорагидан бошлаб Марказий банк лицензиясига эга бўлган мижозларга ўта зарур халқ истеъмоли молларини тендер асосида четдан келтириш учун марказлаштирилган ресурслардан биринчи галда алмаштириб бериш юзасидан хизмат кўрсатишга рухсат олинди.

Кейинги йилларда «СВИФТ» халқаро тўлов-ахборот электрон тизими орқали корреспондентлик тармоғимиз анча кенгайиб, АҚШ, Германия, Буюк Британия, Швейцария, Франция, Австрия, Бельгия, Голландия, Дания каби мамлакатларнинг бир қатор банклари қамраб олинди. Улар орасида АҚШнинг «Банк оф Америка», Германиянинг «Дойче Банк», «Берлинер Банк», Швейцариянинг «Креди Свисс», Франциянинг «Сосьете Женерал» каби дунёга танилган банклари бор.

Банкимизнинг республика ичкарисида ва хорижда нуфузи ортиб бораётганлиги чет эл инвесторлари ва халқаро молия ташкилотларида ҳамкорлик қилиш иштиёқини кучайтирмоқда. Биз Қишлоқни ва қишлоқ хўжалигини кредитлаш Осиё-Тинч океани ассоциациясига аъзо бўлиб кирдик. Банкимиз Қишлоқ хўжалик корхоналарини Жаҳон банки кредити ҳисобидан қайта тузиш дастури бўйича ўз хизматини кўрсатмоқда.

Банк тизимини компьютерлаштириш ва шу асосда бутун иш жараёнларини автоматлаштириш, электрон тўловлар тизимини такомиллаштириш «Пахта-банк» фаолиятини тубдан қайта қуриш ва Ўзбекистоннинг ички молия бозорида муносиб ўринни эгаллаш имконини берди. Бугунги кунда банкимизнинг вилоят ва туманлардаги 186 дан зиёд бошқарма ва бўлимлари энг замонавий компьютер техникаси ҳамда дастурий таъминот ускуналари билан жиҳозланган. Бу замонавий техника воситаларининг бир маромда, узилишларсиз ишлаши халқ хўжалигининг турли тармоқларидаги мижозларимизга тез ва сифатли хизмат кўрсатишимизни кафолатламоқда.

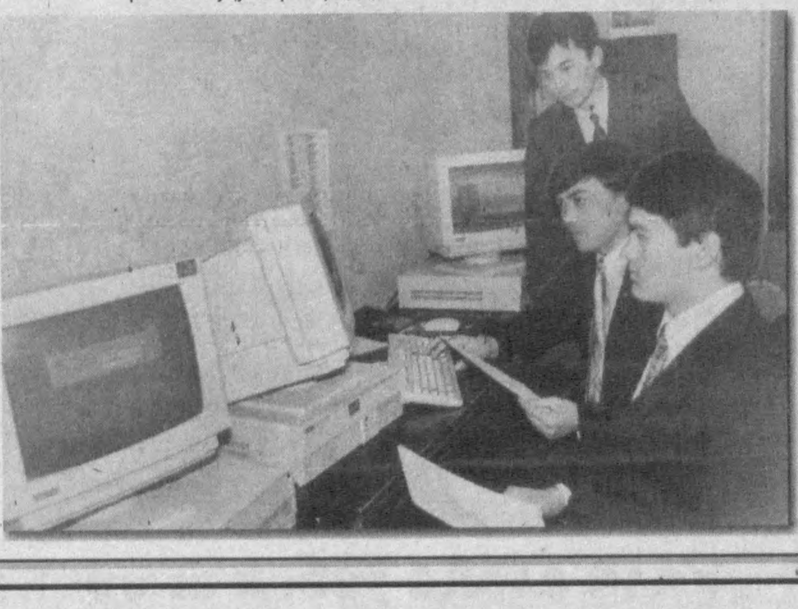

Бундан ташқари, банк бўлимларининг техник ҳамда дастурий платформа билан пухта таъминланганлиги бухгалтерлик ҳисобининг янги ҳисоб варағи режасини банк ишига жорий этишни тезлаштирди ва хўжалик юритиш тамойилларини халқаро андозалар даражасига кўтариш имконини берди. Бу эса ўз навбатида чет эл инвестицияларининг Ўзбекистон иқтисодиётига кириб келишини кучайтиради. Ушбу сармоялар республика халқ хўжалигининг устувор йўналишлари ва муҳим тармоқларини молиялашга йўналтирилади.

Банк стратегияси ва тараққиётига оид ушбу вазифаларнинг муваффақиятли ҳал этилиши тизимда етук малака ва тажриба орттирган, кучли салоҳиятга эга бўлган кадрларнинг саъй-ҳаракатларига боғлиқдир. Ҳукуматнинг кадрлар тайёрлаш бўйича Миллий дастуридан келиб чиққан ҳолда банк қошида ўқув маркази очилиб, қисқа давр ичида Германия, Япония, Ҳиндистон ва Туркия каби мамлакатлардаги ўқув марказлари билан алоқа йўлга қўйилди. Банк марказий аппарати, вилоят бошқармалари бошлиқлари ва мутахассисларидан иборат 30 нафардан зиёд киши ана шу марказларда ўз малакасини оширди. Умуман, ўқув маркази ташкил этилгандан буён 200 га яқин банк ходими тайёргарлик ва қайта тайёргарликдан ўтди.

Биз банкимиз ходимларини олий ўқув юртларида биринчи ва иккинчи мутахассислик бўйича ўқитишга катта эътибор бермоқдамиз. Ходимларимиздан 366 нафари олий ўқув юртларида, 276 нафари техникумларда билим олмоқда. 1997—1998 ўқув йилида эса яна 125 банк ходими олий ўқув юрти ва коллежларга ўқишга кирди.

Республика иқтисодиётини, айниқса, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тубдан ислоҳ қилиш, илгари мамлакатдан ташқарига ташиб кетилган хомашёларни ўзимизда қайта ишлаб, тайёр маҳсулотга айлантириб, нафақат ички, балки жаҳон бозорига чиқаришга ўз ҳиссамизни қўшиш мақсадида инвестициявий фаолиятимизнинг устувор йўналишларини белгилаб олганмиз. Кредит маблағлари кўпроқ қишлоқ жойларда ишлаб турган корхоналарни тубдан қайта қуриб, замонавий техника ва технологиялар билан қуроллантиришга, рақобатбардош халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга ихтисослашадиган жаҳон андозаларига мос энг илғор ва иқтисодий жиҳатдан мақбул лойиҳаларга, қишлоқ инфратузилмасини кенгайтиришга йўналтирилади.

Президентимиз И. Каримов Олий Мажлиснинг ўнинчи сессиясида сўзлаган нутқида қишлоқ хўжалигида эришилаётган натижаларга қарамай, бу муҳим тармоқни ислоҳ қилишнинг бориши, унинг чуқурлашуви ва самарадорлиги ҳали қониқарсиз эканлиги сабабларини таҳлил этиб, бу долзарб вазифани ислоҳотнинг мазмун-моҳияти ва мақсадидан келиб чиққан ҳолда ҳал этиш йўл-йўриқларини белгилаб берди. Аввало қишлоқда бозор тамойилларини қарор топтириш ва уларни такомиллаштириш зарур. Бунга эришишда бевосита қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатувчи банк сифатида биз ўзимизни масъул деб биламиз. Бинобарин, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан боғлиқ барча корхона ва ташкилотлар ўртасида ўзаро ҳисоб-китобларни равон йўлга қўйиш, уларнинг молиявий аҳволини тиклашда яқиндан кўмаклашиш бизнинг бундан буёнги асосий вазифаларимиздан бири бўлиб қолади.

МОЛИЯВИЙ ТАЯНЧ

ТАРАҚҚИЁТИМИЗДА ЎЗБЕКИСТОН ИСТИҚБОЛИНИ КЎРАЯПМИЗ

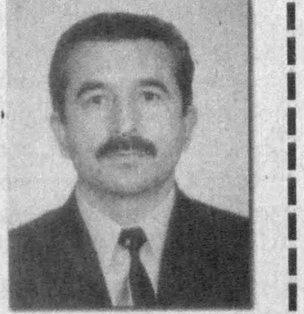

Қишлоғимизда 22 минг киши истиқомат қилади. Уни нафақат Жалолқудуқ тумани ёки Андижон вилоятида, балки бутун республикада аҳоли энг зич яшайдиган қишлоқлардан бири десам муболаға бўлмайди. Меҳнатга чанқоқ ёшлар сероб бўлган бундай қишлоқлар Фарғона водийсида анча кўп. Бироқ шундай гавжум Ойим қишлоғида 600 киши ишлайдиган ягона «Бунёд» тўқимачилик ҳиссадорлик жамиятидан бошқа бирорта корхонанинг йўқлиги бугунги давр талабларига мос келмайди, албатта. Шу нуқтаи назардан «Ас-Ойим-Текстиль» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонасининг бевосита бизнинг қишлоғимизда қурилаётгани айни муддаодир.

1996 йилда «Пахта-банк» қўшма корхона қурилишини кредитлашни тўлиқ ўз зиммасига олгач, ишлар янада жонланиб кетди. Ўша йилнинг тўртинчи чорагида банк 20 миллион сўм, 1997 йилда эса 150 миллион сўм кредит билан таъминлади. Бундан ташқари, банк раҳбарлари янги корхонанинг республика иқтисодиёти ва қишлоқ аҳолисини қўшимча иш жойлари билан таъминлашдаги аҳамиятини тўғри тушуниб, объектга тез-тез ташриф буюриб, ишнинг узилишларсиз, жадал давом этиши учун астойдил жон куйдиришаётгани натижасида бугунги кунга келиб қурилиш-монтаж ишларининг 70 фоизи бажариб қўйилди. Германиядан 50 миллион 408 минг немис маркасига энг замонавий дастгоҳлар келтирилди.

«Ас-Ойим-Текстиль» тўқимачилик мажмуи босқичма-босқич қуриб, ишга туширилади. Жумладан, қўшма корхонанинг йилига 16 миллион АҚШ доллари миқдорида ип йигирадиган дастлабки қуввати шу йилнинг охирига бориб, маҳсулот бера бошлайди. Ойим қишлоғилик камида 600 нафар ёш янги иш жойларига эга бўлади. 2000 йилга бориб эса корхонанинг қуввати қарийб икки баравар ортади ва энди йилига 30 миллион АҚШ доллари қийматига тенг ҳажмда трикотаж газмоллар ишлаб чиқариладиган бўлади.

Бироқ бу ҳам сўнгги марра эмас деб ўйлайман. Қишлоғимизга давр руҳини олиб кираётган ушбу корхона фақат ип йигириш ва газмол тўқиш билан чекланиб қолмай, жаҳон бозорида бемалол рақобатлаша оладиган тайёр халқ истеъмоли молларини экспорт қилиш салоҳиятига эга бўлган йирик тўқимачилик мажмуаларидан бирига айланиши шубҳасиздир.

Мен биргина Ойим қишлоғида юз бераётган катта ўзгаришларда бутун мамлакатнинг порлоқ истиқболини, Президентимиз таъбирлари билан айтганда Ўзбекистонимизнинг буюк келажагини кўрмоқдаман. Ва бу хайрли ишларга вақтида ва керагича маблағ ажратиб, ўз ҳиссасини қўшаётган «Пахта-банк» раҳбариятининг беназир хизматини алоҳида мамнуният билан таъкидлашни истайман.

Т. МАДАМИНОВ,
қўшма корхона бош директори.

САНАЦИЯ

БУ — НАВБАТДАГИ ДОТАЦИЯ ЭМАС

Республикада бир қатор хўжаликлар 1997 йилни зарар билан якунлади. Улар орасида шундай хўжаликлар ҳам борки, йиллаб пахта ва дон етиштириш топшириғини уддаламайди, ортиқча, ножўя сарф-харажатлар қилиб, зарар устига зарар кўради, тобора қарзга ботиб бораверади. Бундай қолоқликнинг сабаблари маълум, албатта. Раҳбар ва мутахассислар лоқайд, ташаббус кўрсатишмайди, изланишмайди, янгиликка интилишмайди. Меҳнаткашларнинг пировард иш натижасидан моддий манфаатдорлигини таъминлаш ҳақида мутлақо қайғуришмайди.

Сурункали зарар кўриш оқибатида оғир молиявий аҳволга тушиб, банкротлик даражасига келиб қолган хўжаликларнинг тақдирини оқилона ва одилона ҳал этиш мақсадида республика Президентининг 1997 йил 29 октябрдаги фармойиши билан қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш бўйича Ҳукумат комиссияси тузилди, 104 та қишлоқ хўжалиги корхонаси санацияга тортилди ва ташқи бошқарувчилар тайинланди. Санация қилиш ҳукумат томонидан белгиланган жиддий тадбир бўлиб, у иқтисодий ночор, тўловга қодир бўлмаган хўжаликларни молиявий жиҳатдан қўллаб-қувватлаб, қайта оёққа турғазиш ва юқори рентабелли, барқарор даромад оладиган хўжаликлар қаторига олиб чиқишга қаратилгандир.

«Пахта-банк» ҳукумат томонидан белгиланган ана шу санация қилиш тадбирларини амалга оширишда фаол қатнашишга даъват этилган. Шуни ҳисобга олган ҳолда мижозларимиз бўлмиш хўжаликлар ва улар етиштирган маҳсулотларни қайта ишловчи корхоналарнинг молиявий аҳволини барқарорлаштиришга оид тадбирлар дастури ишлаб чиқилган. Барча вилоят ва туманлардаги муассасаларимиз ходимлари санация қилинадиган қишлоқ хўжалик корхоналарида бошқарувнинг энг мақбул тизимини жорий этиш, ортиқча, ноўрин харажатларни камайтириш, дебиторлик қарзларини ундириш, шартномавий-ҳуқуқий ишларни такомиллаштириш, бўнак сифатида ажратилаётган маблағларнинг белгиланган мақсадларга ишлатилишини таъминлашда бевосита қатнашадилар. Бундан ташқари, хўжалик фаолияти Низомини қайта кўриб чиқишда иштирок этиб, амалий ёрдам берадилар. Агар хўжалик пай ёки ширкат шаклларига ўтаётган бўлса, шу даврда тегишли ҳужжатларни қонуний қилиб расмийлаштиришда кўмаклашилади. Контрактация шартномасининг ижроси таҳлил қилинади. Тайёрловчи ташкилотларнинг айби билан шартнома шартлари бузилган тақдирда қишлоқ хўжалик корхоналарига амалий ёрдам кўрсатилади, вақтида тушмай қолган пул маблағларини уларнинг ҳисоб рақамларига туширишга кўмаклашилади. «Ўзагрокимётаъминот», «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттаъмир» акциядорлик жамиятлари ва бошқа ташкилотлар билан маҳсулот етказиб бериш юзасидан лизинг, ижара шартномаларини тузишда қишлоқ хўжалик корхоналари манфаатини кўзлаган ҳолда ёрдам берилади. Шунингдек, хўжаликларнинг дебиторлик қарзларини факторинг операцияларини амалга ошириш йўли билан камайтириш таъминланади.

Бироқ эътироф этиш керакки, қолоқ хўжаликларнинг қайта оёққа туриши, энг аввало, уларнинг ўзларига боғлиқ. Муҳими — санация тўғрисидаги қарорни ҳукуматнинг турғунлик йилларидаги каби навбатдаги берган дотацияси деб тушунмаслик лозим. Чунки бу молиявий заифлашган хўжаликларга ўзларини иқтисодий жиҳатдан ўнглаб олишлари учун ҳукумат томонидан яратиб берилган яна бир имкониятдир. Шуни ҳам унутмаслик жоизки, у икки йиллик муддатга мўлжалланган. Бинобарин, ҳар бир раҳбардан тортиб оддий меҳнаткашгача бир ёқадан бош чиқариб, ташаббус кўрсатиб, тадбиркорлик билан сидқидилдан ишлаши зарур. Шундагина зарар кўриб ишлаётган ночор қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилишдан кутилган мақсадга эришилади.

Б. АБДУЛЛАЕВ,
Қисқа муддатли кредитлаш бошқармаси бошлиғи.

ҲИССАДОРЛИК

АКЦИЯ — ҚЎШИМЧА ДАРОМАД МАНБАИ

«Пахта-банк» республика қимматбаҳо қоғозлар бозорида ўз ўрни ва мавқеига эга. Унинг акционерлик капитали йил бошига келиб 1.500 млн. сўмга етди. Ўтган йил давомида акциядорлар сони 11 мингдан 21 мингтага кўпайди. Шулардан 4,2 мингтаси юридик ва 17,2 мингтаси эса жисмоний шахслардир. Улар ўз акциялари учун дивидендларни вақтида ва белгиланган миқдорда олиб турибдилар. Айрим акциядорларнинг қуйидаги миннатдорчилик сўзлари бунга яққол далилдир.

Н. НИШОНОВ,
«Зарафшон» давлат ҳиссадорлик жамияти раиси

Кейинги икки-уч йил давомида корхонамиз фаолиятида катта ижобий ўзгаришлар юз берди. Самарқанд вилоят қишлоқ хўжалик корхоналарининг минерал ўғитларга бўлган эҳтиёжини 70 фоиз таъминлайдиган даражага эришдик. Бунда «Пахтабанк»нинг салмоқли ҳиссаси борлигини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Банкнинг «Улуғбек» бўлими ҳиссадорлик жамиятимизга беминнат ҳисоб-китоб хизмати кўрсата бошлагач, юз берган енгилликларни ўз кўзлари билан кўриб, жамоамиз аъзоларида «Пахта-банк»нинг акциядори бўлиш истаги туғилди. Шундан сўнг банк билан ҳамкорлигимиз янада мустаҳкамланди. 1996 йил учун мавжуд акцияларимизга 80 фоиз миқдорида дивиденд олгач, акциядорликнинг афзаллигини амалда кўрдик ва 1997 йил бошида яна 654 минг сўмлик акция сотиб олиб, уларнинг умумий сонини 1562 тага етказдик.

Биз банкка қачон, қайси масалада мурожаат қилмайлик, ишларимиз ҳеч қандай тўсиқларсиз, тезда битади. Илгари кўп қийинчиликларга дуч келинадиган ҳисоб-китоб ишлари энди саноқли дақиқаларда амалга ошаяпти. Бу бутун банк тизимининг жаҳон андозасидаги электрон тўловлар тизимига ўтганлиги шарофатидир.

Бир сўз билан айтганда, ҳиссадорлик жамиятимиз «Пахтабанк»нинг акциядорига айланиб, у билан яқин алоқада иш олиб бориб ўз фаолиятини барқарор давом эттирмоқда.

Ҳ. ТУРСУНОВ,
Олтиариқ туманидаги «Нуробод» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси

Хўжалигимиз деҳқонлари пахта ва дон етиштириш топшириқларини ҳар йили ортиғи билан бажариб келмоқдалар. 1997 йилда пахтадан 36,4 центнердан ҳосил олиб, режа 119,3 фоизга ҳамда давлатга 1661 тонна ғалла етказиб бериб, топшириқ 3,5 фоиз ошириб бажарилди. Сабаби — бизда техника воситалари, улар учун эҳтиёт қисмлар хусусида ҳеч қандай муаммо йўқ. Экинларга ишлов беришда барча агротехника қоидалари ўз вақтида ва маромида ўказилади. Эътироф этишимиз керакки, «Пахта-банк» ҳиссадорлари сафидан ўрин олганимиздан сўнг ана шундай имкониятларга эга бўлдик.

Хўжалигимизда юз фоиз ижара пудратига ўтилган. Ҳар бир деҳқон ўзининг ер майдонига эга, қиладиган иш аниқ. Шунга қарамай, ҳамма соҳада бўлганидек, деҳқончиликда ҳам меҳнатнинг пировард натижаси маблағ масаласига бориб тақалиши табиий албатта. Аммо банк билан ҳамкорликда фаолият юритаётганимиз натижасида бу соҳада ҳам муаммоларимиз йўқ, маблағ масаласини банк ўз вақтида ҳал қилиб бераяпти.

1997 йилни 143 миллион 600 минг сўм даромад билан якунладик, шундан 7 миллион 580 минг сўми соф фойда. Деҳқонларимиз ўз меҳнатларига яраша даромадли бўлишларини юракдан ҳис қилмоқдалар. Ва улар «Пахта-банк»дан сотиб олинган акциялар сонини бундан буён ҳам кўпайтириб бориб, унинг мўмай дивидендлари тариқасидаги яна бир даромад манбаига эга бўлиш истагини билдирмоқдалар.

А. ВОҲИДОВ,
«Пахта-банк» акциядори

Акция — оддий фуқаролар учун ҳам, юридик шахслар учун ҳам қўшимча даромад манбаи эканлигини бугунги кунга келиб ҳамма тушуниб етди, десак муболаға бўлмайди. Аммо мен «Пахта-банк»нинг кўп йиллик акциядори сифатида бу хайрли ишнинг янада муҳимроқ бўлган иккинчи жиҳати ҳақида ўз фикримни билдирмоқчиман.

Шуниси диққатга сазоворки, у ёки бу ташкилотнинг акцияларини сотиб олган киши пировард натижада мамлакат ва жамият тараққиётига ҳам маълум даражада ўз улушини қўшади. Мана, ўзимдан қиёс. Тома-тома кўл бўлур деганларидек, мен каби минглаб акциядорларнинг «Пахта-банк» акцияларини сотиб олишга сарфлаган бўш маблағлари мамлакатимизнинг ишлаб чиқариш салоҳиятини кучайтиришга хизмат қилаётир. Ҳозирги кунда банк кредитлари ҳисобига республикамизнинг турли вилоятларида оғир ва енгил саноат ҳамда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналари қурилмоқда. Уларнинг айримлари ҳозирданоқ маҳсулот бера бошлади, қолганлари ҳам ишга тушгач, давлатимизнинг иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашга, демак халқимиз турмуш фаровонлигини оширишга хизмат қилади.

Қолаверса, акциядорлар ўзларининг акцияларга нисбатан онгли муносабатлари билан республикамизда қимматбаҳо қоғозлар бозорини ривожлантиришга ҳисса қўшаяптилар. Зеро, кейинги пайтда ҳукуматимизнинг ушбу бозорни кенгайтиришга жиддий эътибор бераётгани бежиз эмас.

Хуллас биз акциядор сифатида қўшимча даромад манбаига эга бўлиб, рўзғоримизни яхшилашдан ташқари бўш пулларимизни қимматбаҳо қоғозлар сотиб олишга сарфлаб, давлатимиз ва жамиятимизга ҳам иқтисодий наф келтираяпмиз.

МИЛЛИЙ КИНО

«ЎТКАН КУНЛАР»НИНГ ЯНГИ ТАЛҚИНИ

Таниқли ўзбек кинорежиссёри Мелис Абзалов бошлиқ ижодий гуруҳ тугаллаш арафасида турган янги, рангли «Ўткан кунлар» бадиий кинолентаси санъат мухлисларига Наврўз кунлари тортиқ этилади.

«Ўткан кунлар» бундан салкам 30 йил аввал кино қилинганлигини мухлислар яхши билишади. Мумтоз асарларга қайта-қайта мурожаат этилишига жаҳон санъати тажрибасида мисоллар кўп. Бунинг асосий сабаби, ушбу асарларда халқларнинг эзгу мақсадлари, олий, пок туйғулари мужассам топганки, булар боқийликка дахлдор мавзулардир. «Ўткан кунлар»га ҳам она шундай юксакликдан туриб назар ташласак, ундан ҳар бир авлод тарбия олишини, инсонийликни, муҳаббатни қадрлай олишни ўрганишига ишончимиз комил. Зеро, ҳар бир авлод Абдулла Қодирийни ўзича тушунади, хулоса чиқаради. Шунинг учун ҳам ҳали адиб асарларига кўп маротаба мурожаат этишларига шубҳамиз йўқ.

Янги фильмда китобдаги воқеалар, жараёнлар атрофлича қамраб олинган. Фильм ижодкорлари уни томошабинга тақдим этар эканлар, аввалгисига асло таққослаш ниятида эмасликларини таъкидлаган ҳолда Қодирий меросига бўлган чексиз ҳурмат ва муҳаббат рамзи сифатида қабул этишларини истайдилар.

Фильмдаги асосий ролларни Беҳзод Муҳаммадкаримов (Отабек), Шаҳризода Дилмурод қизи (Кумуш), Лола Элтоева (Зайнаб), Ёқуб Аҳмедов (Юсуфбек ҳожи), Ўлмас Алихўжаев (Мирзакарим қутидор), Сайрам Исаева (Ўзбек ойим), Гулчеҳра Жамилова (Офтоб ойим), Бахтиёр Қосимов (Ҳомид), Тўйчи Орипов (Ҳасанали), Ширин Азизова (Жаннат) ва бошқалар ижро этишган.

Сценарий матнини Мелис Абзалов, Ҳотам Файзиев ва Хондамир Қодирий ҳамкорликда ёзишган. Кинодаги кўп йиллик тажрибаси, қолаверса, адабиётимиз намуналарига чексиз ҳурмати ва қизиқиши ўлароқ таниқли оператор Ҳотам Файзиев ушбу фильмда яхшигина қаламкаш, моҳир тасвирчи ва рассом сифатида қатнашган.

Жамила АСАДОВА.

«МУШТУМ»ОНА ЯНГИЛИК

Севимли журналимиз «Муштум»нинг Оила йилидаги илк сони босмадан чиқди.

Журнални варақлаган муштарийларимиз «Менга сўз беринг», «Ачитма», «Маънавият», «Солиқчи сандиғидан», «Ҳукм ўқилди», «Инсон ҳақлари», «Миттивой» каби рукнлар остида берилган турли жанрдаги асарлардан баҳраманд бўладилар.

«Муштум»она яна бир янгилик:

Ушбу йилдан бошлаб журналда таниқли ҳажв усталарига махсус саҳифалар ажратилганлигидир. Айни пайтда машҳур адибларимиз Саид Аҳмад, Абдулла Орипов, Эркин Воҳидов, Ўткир Ҳошимов, Анвар Обиджон ва бошқа ижодкорларимиз махсус саҳифа тайёрлашмоқда. Журнал янги рукнининг биринчи муаллифи, Ўзбекистон халқ ёзувчиси, севимли адибимиз Неъмат Аминовдир. Юрган йўли, босган қадами кулгию қаҳқаҳага бой бўлган устоз адибимизнинг «Шунда мен» туркумидан ўрин олган кулгили воқеаларни кўп ўқигансиз. Бу сафар ҳам шу туркумга кирган янги асарлар билан бир қаторда «Ҳажвчи ён дафтаридан» ҳам баҳраманд бўлиб, ҳақиқий кулгининг, ҳажвнинг моҳиятига яна бир бор етишишингиз тайиндир.

Таниқли шоиримиз Сирожиддин Саййиднинг «Бизнинг қўшиқ ҳаво эмас, довучадир...» сарлавҳали шеърлари ҳам тез кунлар ичида муштумхонлар ўртасида ёд бўлиб кетишига муштумчилар кафил.

«Муштум»нинг эл орасида машҳур бўлиб бораётган «Етти савол»ига бу сафар Ўзбекистон халқ артисти Абдуҳошим Исмоилов жавоб берган.

Адабиётимизнинг йирик намояндаларидан бири Абдулла Қаҳҳорнинг 90 йиллиги муносабати билан журналда «Абдулла Қаҳҳор ҳикматлари»дан намуналар эълон қилинган.

Султонмурод Олимнинг «Гадо дур тамаъ этган киши» мақоласи Ҳазрат Навоийга бўлган юксак эҳтиром баробарида, сабр-қаноат хусусида фикр юритилади.

Толиб Йўлдош деган машҳур, зукко шоиримиз журналнинг «тўри»дан жой олганлар.

Фарғона вилояти солиқчиларининг «ов»лари ҳақида Баҳром Обиджоннинг «Пул балоси»ни ўқисангиз ҳамма нарса равшанлашади.

Самарқанд шаҳридаги «антиқа» рекламалар ҳақида Иноят Неъматов «сал-пал»гина қалам юргизган.

М.Калоновнинг «Собиқ эрнинг «вафо»си фельетони ҳеч бир кишини бефарқ қолдирмаслиги билан ажралиб туради.

Хуллас, Сизга журнални тўлиқ шарҳлаб ўтиришнинг ўзи ғалати.

А.НАРЗУЛЛАЕВ.

АПИФЕН

мушак оғриқларини қолдирадиган ишончли, самарали восита.

Кунига уч маҳал 1-2 таблеткадан

Шаҳар дорихоналарига мурожаат қилинг

ар / гурхон аджанта фарма лимитед

Олмониянинг кўргазмалар ташкилотчиси "Fairtrade" Сизларни таклиф этади.

Central Asia agro food 98

1998 йил 10-13 март
Ўзбекистон, Тошкент-ЎзЭкспомарказ
Иш соатлари: 10.00 - 18.00

Кўргазмада Ўзбекистонда олмон фирмаларининг илк бор гуруҳ бўлиб қатнашиши ташкил қилинган.

Бутун дунёдан келган қатнашчилар ўзларининг илғор технология ва янги маҳсулотларини намойиш қилади.

- Ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари.
- Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши учун технология ва маҳсулотлар.
- Озиқ-овқат саноати учун дастгоҳлар.
- Тайёр маҳсулотлар (ўсимлик мойи, ширинликлар, гўшт маҳсулотлари, пиво, алкоголсиз ичимликлар, чой ва ҳоказолар).
- Ўраш технологияси.

3-Халқаро қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат ва ўраш технологияси кўргазмасига марҳамат!

Ташкилотчи: fairtrade *Lassen Sie sich begeistern!*

Ҳамкорликда: Republican Trade and Exhibition Centre UZEXPOCENTRE
700084, Ўзбекистон, Тошкент, Амир Темур кўчаси, 107-уй.
Тел.: (3712) 34 45 45. Факс: 35 83 30.

383 uz

400 дан зиёд шаҳар ва аҳоли пунктлари

UZDUNROBITA cellular

16 000 дан зиёд абонентлар

Ўзбекистон Республикаси аҳолиси жойлашган майдонининг 90 фоизга яқини уяли алоқа воситамиз билан қопланган.

Ўзбекистон ҳудудида автоматлашган роминг

Тошкент
Самарқанд
Бухоро
Андижон
Фарғона
Наманган
Урганч
Хива
Навоий
Қарши
Гулистон
Қўқон
Термиз
Янгийўл
Чирчиқ
Жиззах

АЗИЗ АЁЛЛАР!

Уяли алоқа ўзбек-америка “Ўздунробита” қўшма корхонаси сизларни БАҲОР АЙЁМИ билан чин юракдан табриклайди!

Сизларга бахт ва соғлик, тинчлик ва хотиржамлик, севги ва тотувлик, шахсий ва оилавий ҳаётингизда омад ёр бўлишини тилайди!

Ушбу айём сизларга ширин дамлар келтирсин!

“Ўздунробита” ҚК.

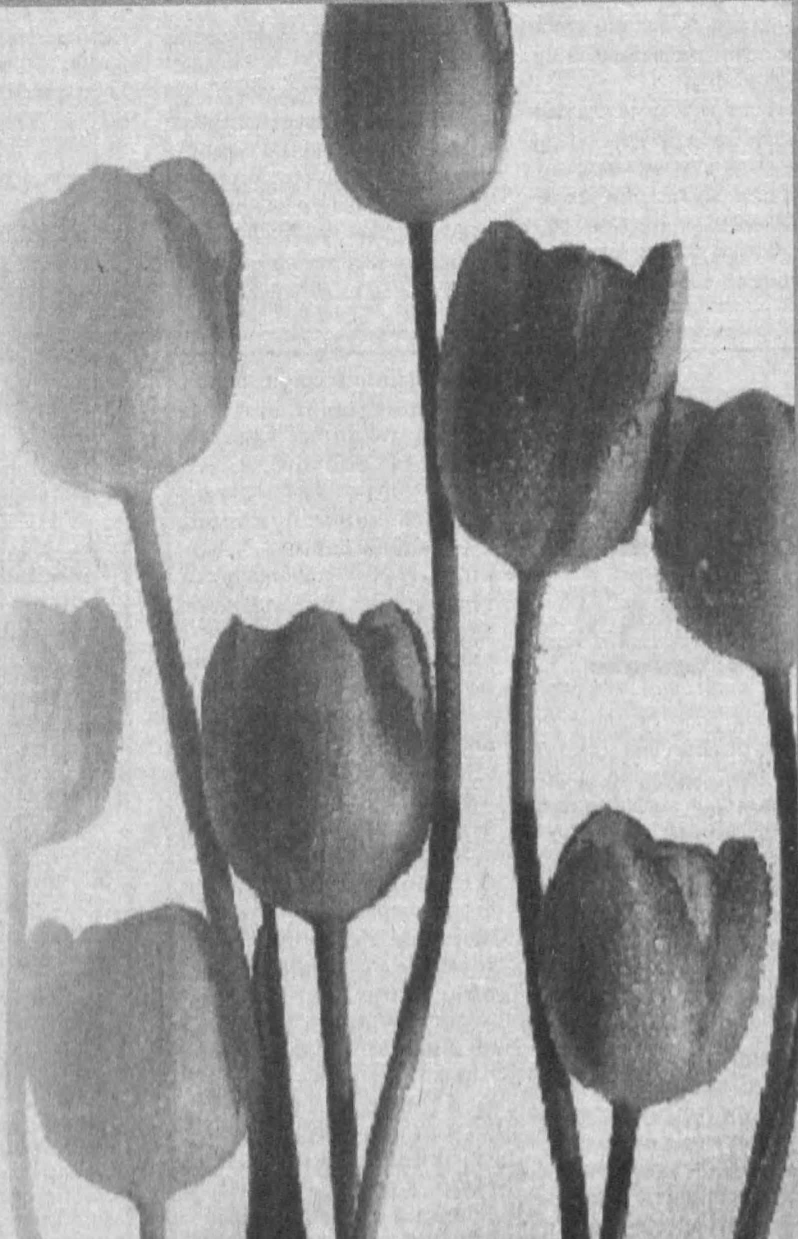

Кеча-кундуз ахборот маълумот хизмати: 30 09 09, 31 09 09 ва 611 (“Ўздунробита” ҚКси уяли телефони орқали).

Сервис-Марказ: Савдо бўлими, абонентларга сервис хизмат. Манзил: У. Юсупов кўчаси, 1А.

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир
Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР:
Парламент 133-57-34;
Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94;
Иқтисодиёт 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги 136-37-85
Маънавият 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар 136-29-89, 133-07-48;
Фан, туризм, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08;
Халқаро ҳаёт 132-11-15;
Котибият 133-10-28;
Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001
Буюртма Г — 01062, 42797 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Сергей ЛУКИН томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Навбатчи муҳаррир — Ж. Сафоев.
Навбатчи — М. Алимов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машраббоев.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 *Босишга топширилди: 22.00* 1 2 3 4 5 6